

Tanulmányok

Megéri megszüntetni a „kurtaxát”?

Az idegenforgalmi adó volumene a helyi adók között, a Balaton Régió települései esetén

Tanulmányunkban az idegenforgalmi adó területén rendelkezésre álló adatbázisok alapján próbálunk következtetéseket levonni arra vonatkozóan, hogy a napjainkban újra és újra felröppenő, az idegenforgalmi adó (ifa, korábban üdülöhelyi hozzájárulás, még korábban a szakmai szlengben csak „kurtaxa” – a szerk.) kivezetésére (fokozatos megszüntetésére) vonatkozó hírek, milyen hatásokkal járhatnak az adót kivető településekre.

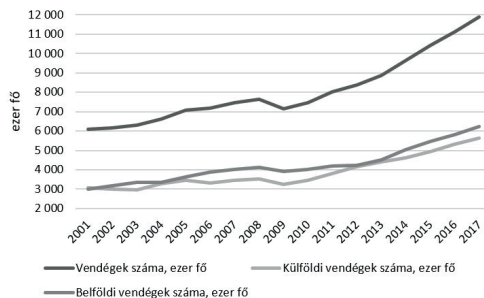
Az online elérhető adatbázist kiegészítve, kérdőíves megkérdezés is történt a Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Karán 2017-ben, az EFOP-3.6.2-16-2017-00017 azonosítójú „Fenntartható, intelligens és befogadó regionális és városi modellek” című projekt keretében. Az adatbázis és a kérdőív eredményei alapján – az önkormányzatok bevételei és a turisták kiadásainak szempontjából – nem feltétlenül tartjuk indokoltnak az ifa kivezetését.

Kulcsszavak: Magyarország, idegenforgalmi adó, turizmus, költségvetés

Az idegenforgalmi adó esetleges megszüntetésének indokai

Az idegenforgalmi adó megszüntetéséről szóló hírek évről-évre napvilágot látnak különböző fórumokon és média felületeken. Legutóbb 2015-ben merült fel annak lehetősége, hogy az idegenforgalmi adó (ifa) eltörlésre kerülhet, azonban ezt a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) hivatalos közleményben cáfolta. Az NGM nyilatkozott arról is, hogy az idegenforgalmi adó állami kiegészítését sem csökkenti. Ennek pedig igen egyszerűen az a magyarázata, hogy a turizmus a magyar gazdaság egyik húzóágazata és továbbra is kormányzati stratégia az, hogy a turizmus gazdaságban betöltött szerepe jelentős maradjon (WWW.PIACESPROFIT.HU 2015). A turizmus gazdasági szerepe vitathatatlan, a vendégek száma 2001-ről 2015-re 71%-kal növekedett, ezen belül pedig a belföldi vendégek száma nőtt erőteljesebben (+82%), de jelentős a külföldi vendégek számának növekedése is (+61%). A vendégek teljes létszámának változását is figyelembe véve, a külföldi vendégek aránya 6%-kal csökkent, míg a belföldi vendégek aránya 6%-kal növekedett (1. ábra).

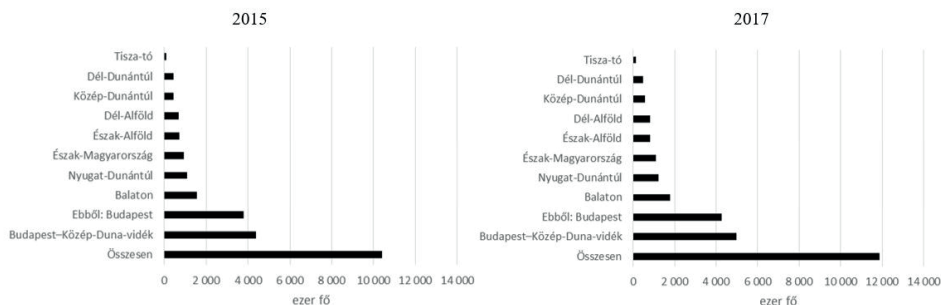
1. ábra: A kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma Magyarországon, 2001 és 2017 között (efő)

Forrás: www.ksh.hu/1 alapján a szerzők saját szerkesztése

2015-ben tehát az NGM megerősítette a kormányzat azon szándékát, amely a turizmus további támogatását fontos gazdaságpolitikai kérdésnek tekinti. Az ezt követő két évben a vendégek számában további bővülés (+14%) tapasztalható, a belföldi és külföldi vendégek arányának változatlansága mellett. Regionális szempontból a meglátogatott turisztikai régiók vonzerejének sorrendjében változás ugyan nem történt 2015 és 2017 között, azonban Közép-Dunántúl és Dél-Alföld növekedési üteme (126% és 119%) kiemelkedő a többi turisztikai régió közül, de a Balaton régió is 14%-os növekedést ért el a vizsgált időszakban (2. ábra).

2. ábra: A turisztikai régiók vendégforgalma Magyarországon, 2015-ben és 2017-ben (ezer fő)

Forrás: www.ksh.hu/2 alapján a szerzők saját szerkesztése

sági teljesítménye mérhető. Keresleti oldalon a lakossági utazások és költségek, míg a kínálati oldalon a termelési számlák jelennek meg így meghatározható a szektor hozzájárulásának mértéke a gazdaság illetve a foglalkoztatottság növekedéséhez. 2008 óta a turizmus teljesítménye gyorsabb ütemben – 1,8 %-ponttal – nő a gazdaság teljesítményéhez képest, 2015-ben a nemzetgazdasági bruttó kibocsátás 10%-át közélítette meg.

2017-ben hasonló tendencia jellemzi az ágazatot, ugyanis a fejlődés mértéke ismételen megelőzi a GDP átlagos növekedési ütemét (KSH 2017). A turizmusra jellemző ágazatok összes hozzáadott értékének közvetlen aránya a nemzetgazdasági összes kibocsátáshoz képest 6,4% (WWW.KSH.HU/3). A közvetett hatásokat is figyelembe vevő kimutatások ennél is jobb képet mutatnak, hiszen Magyarország azon országok

Az NGM nyilatkozata arra a felmerült szakmai javaslatra volt reakció, mely szerint az idegenforgalmi adót azért kellene megszüntetni, mert:

- az ifa helyi turizmus fejlesztő szerepe háttérbe szorult és ágazati különadóvá vált, amely
- a turizmusban lévő forrásokat csökkenti (WWW.PIACESPROFIT.HU).

Ezzel szemben a Központi Statisztikai Hivatal, Turizmus Szatellit számlák, 2014-2015 c. jelentésében a turizmus helyi gazdaságfejlesztő tulajdonsága, a foglalkoztatás bővítésében betöltött szerepe kerül kiemelésre (KSH 2014-2015). A szatellit számlákkal a turizmus átfogó gazda-

közé tartozik, amelyek esetében a turizmus 10-16%-os mértékben járul hozzá a nemzetgazdasághoz. Magyarországgal egy csoportban található Ausztria, Azerbajdzsán, Bulgária, Egyesült Királyság, Észtország, Olaszország, Örményország, Szlovénia, Törökország (MAGYAR TURISZTIKAI ÜGYNÖKSÉG 2017).

A turizmus tehát igen jelentős nemzetgazdasági szektor, amelynek további jelentőségét az adja, hogy nincs több olyan szektor, amely külföldi tőke nélkül is fenntartható lenne és hazai erőforrásokra alapozva is jövedelmezően működne (MAGYAR TURISZTIKAI ÜGYNÖKSÉG 2017). Mindezeket figyelembe véve nem véletlen, hogy a 2015-ben az ifa megszüntetéséről szóló hírek a szakmai szervezetek egyet nem értését vonták maga után.

2018 szeptemberében azonban újra felmerült az idegenforgalmi adó megszüntetésének a lehetősége. A megszüntetés oka azonban most nem az ifa szerepe, hanem a magyar adórendszer bonyolultságából fakadó adminisztrációs teher lenne. Az idegenforgalmi adó beszedési rendszere ugyanis nagyobb költséget emészt fel, mint amekkora éves bevétel realizálható ebből az adónemből.

Az adórendszer egyszerűsítése azonban nemcsak az idegenforgalmi adót érintené:

Az iparüzési adó és a társasági adó esetén a december 20-án esedékes adóelőleg feltöltés többlet adminisztrációt jelent a vállalkozások számára, ezért ezt is célszerű lenne megszüntetni.

Jelenleg igen bonyolultak a mikro- és kkv-minősítés szabályai, szükséges lenne azokat egyértelműsíteni.

Szintén egyszerűsíteni kellene a transzferárnyilvántartást, a külföldi tulajdonost nem tartalmazó cégcsoporton belüli kkv-tag esetén.

Egyszerűsíteni kellene az ekho törvényt.

Meg kellene szüntetni az ugyanazon katás vállalkozástól számlát befogadó vevőknél az egymillió forint feletti adatszolgáltatási kötelezettséget.

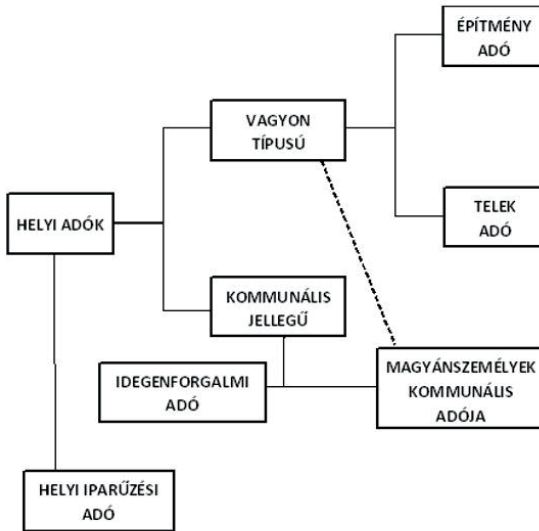
Fontos lenne az áfa alanyi adómentességének értékhatárát 12 millió forintra emelni, amely által csökkenne a katás vállalkozók adminisztrációja (WWW.PORTFOLIO.HU).

Az idegenforgalmi adó szerepe a helyi adórendszerben

Az idegenforgalmi adó beszedésének költségeit becsülni igen nehéz, ezért ebben a tanulmányban nem az ifa bevételeinek és költségeinek viszonyát elemzik a szerzők, hanem annak költségvetésben betöltött nagyságrendi szerepe kerül bemutatásra.

Az 1990. ÉVI, HELYI ADÓKRÓL SZÓLÓ C. TÖRVÉNY (továbbiakban: Htv.) lehetővé teszi az önkormányzatoknak, hogy a törvényben megfogalmazott adókat bevezesse, módosítsa, illetve a bevezetett adót hatályon kívül helyezze. A helyi adót az önkormányzatok saját bevételei közé sorolhatjuk, hiszen az önkormányzatok döntési jogkörrel rendelkeznek a helyi adó mértékének meghatározása tekintetében (3. ábra).

3. ábra: A helyi adók rendszere Magyarországon

A törvényben meghatározott, és az egyes településeken befolyt idegenforgalmi adó és az ezt kiegészítő állami támogatás felhasználásáról a helyi önkormányzatok döntenek, a helyi területfejlesztési céloknak megfelelően. Az idegenforgalmi adó egy olyan forrás, amely a turizmushoz köthető, viszont a befolyt összegek „visszaforgatása” esetén nehéz eldönteni és egyben nehéz is vizsgálni, hogy ezek az összegek valóban a turizmus fejlesztését szolgálják. Ezen összegek hatását azért is nehéz vizsgálni, mert az önkormányzatnak csak a beszedett adó összegéről kell évente tájékoztatnia a helyi lakosságot, az adóbevétel felhasználásról azonban nem kell beszámolnia. A befolyt adó összege így sok esetben a finanszírozási rések betömésére szolgál, amelyek esetében nem mindig lehet egyértelműen eldönteni, hogy annak mely része szolgálja a helyi turizmus fejlesztését. A közvilágítás modernizálása például nemcsak a helyi lakosok, hanem a turisták biztonságérzetét is növeli. (M. BARNA – PAPP 2017).

Idegenforgalmi adót akkor kell fizetnie a turistának, ha valahol valamely hazai szállodában, szálláshelyen megszáll. Az idegenforgalmi adó nem része a szobaárnak, azon felül kell feltüntetni. Mint a legtöbb adónem esetén, ezen adónemhez is tartozik mentesség. Nem kell adót fizetnie többek között:

A 18 évnél fiatalabb személynek.

Annak a személynek, aki fekvőbeteg szakellátásban részesül, vagy szociális intézményben él.

Azoknak a közép-, és felsőfokú oktatási intézmény tanulóknak, akik szakképzés keretein belül töltenek az önkormányzat illetékességi területén legalább egy vendégéjszakát.

Az üdülő tulajdonosának, vagy a használati joggal rendelkezőnek és hozzátartozóinak.

A hitéleti tevékenységben részvevő személynek, ha egyházi jogi személy tulajdonában levő épületben száll meg (1990. ÉVI C TÖRVÉNY, A HELYI ADÓKRÓL).

Az ifa maximuma két oldalról állapítható meg:

Személyenként és vendégéjszakánként 300 Ft (2004-ben), amelyet 2005-től, a 2003-as évre vonatkozóan közzétett fogyasztói árszínvonal-változással, 2006. évtől pedig a 2003. évre és

az adóévet megelőző második évig eltelt évek fogyasztói árszínvonal változásai szorzatával növelt összegére (a felső határ és a felső határ növelt összege együtt: adómaximum) (1. táblázat).

A megkezdett vendégéjszakára fizetendő szállásdíj ellenérték – azaz az adóalap – maximum 4%-a (1990. ÉVI C TÖRVÉNY, A HELYI ADÓKRÓL).

1. táblázat: Az idegenforgalmi adó maximuma Magyarországon, 2003 és 2018 között

Év	Adómaximum (Ft)	Éves infláció	Összesített infláció
2003		104,7	
2004	300	106,8	
2005	314	103,6	104,70
2006	335	103,9	111,82
2007	348	108,0	115,85
2008	361	106,1	120,36
2009	390	104,2	129,99
2010	414	104,9	137,92
2011	431	103,9	143,71
2012	452	105,7	150,76
2013	470	101,7	156,64
2014	497	99,8	165,56
2015	505	99,9	168,38
2016	504	100,4	168,04
2017	504	102,4	167,87
2018	506		168,55

Forrás: jogszabalykereso.hu

Általában jellemző, hogy a turisztikailag kedvelt települések esetében jóval magasabb az idegenforgalmi adó összege. Ez különösen jellemző a Balaton térségére, ahol több település esetén is a vendégéjszakánként kivetett összeg 2018-ban, eléri az 500 Ft-ot (Tapolca, Tihany) (WWW.JOGSZABALYKERESO.HU).

Az idegenforgalmi adó beszedése azért is fontos a településeknek, mert ez az adónem támogatási eszközként is funkcionál. Tehát azok az önkormányzatok, amelyek idegenforgalmi adót vetnek ki és szednek be, benyújthatják támogatási igényüket differenciált kiegészítésre – egyéb feltételek teljesülése mellett – a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz. Az idegenforgalmi adó differenciált kiegészítése azt jelenti, hogy 1 Ft-nyi ifa bevételre 1 Ft-nyi differenciált támogatás jut.

Ezek alapján érdemes megvizsgálni, hogy az egyes települések esetén mekkora szerepe van az idegenforgalmi adónak a helyi adók rendszerében. A Balaton Régió 180 települése között 3 olyan település van, ahol a helyi adók közel fele az idegenforgalmi adóból származik (2. táblázat).

2. táblázat: Az idegenforgalmi adó aránya a helyi adókon belül, a Balaton Régióban 2015.

Idegenforgalmi adó a helyi adók %-ában	Települések száma
5% alatt	135
5,0-9,9%	12
10,0-14,9%	12
15,0-19,9%	5
20,0-24,9%	6
25,0-29,9%	4
30,0-34,9%	1
35,0-39,9%	1
40,0-44,9%	0
45,0-49,9%	3
Összesen	179

Forrás: www.teir.hu alapján a szerzők saját számítása

A 2. táblázat tehát azt mutatja meg, hogy az idegenforgalmi adó és a helyi adók volumenétől eltekintve, az adott település az összes helyi adó hány százalékát biztosítja az idegenforgalmi adóból. Az adatok alapján megállapítható, hogy az idegenforgalmi adó bevétel a Balaton Régióban, a helyi adók, átlagosan 4,7 %-át teszi. Ugyan-

akkor a települések 75%-ánál az ifa bevétel, az összes helyi adó bevétel 5%-át sem teszi ki. A 3. táblázatban ezen települések további felbontása található.

3. táblázat: Az 5%-nál kisebb idegenforgalmi adó aránnyal rendelkező települések száma a Balaton Régióban, 2015.

Idegenforgalmi adó a helyi adók %-ában	Települések száma
1% alatt	108
1,0-1,9%	11
2,0-2,9%	8
3,0-3,9%	4
4,0-5,0%	4
Összesen	135

Forrás: www.teir.hu alapján a szerzők saját számítása

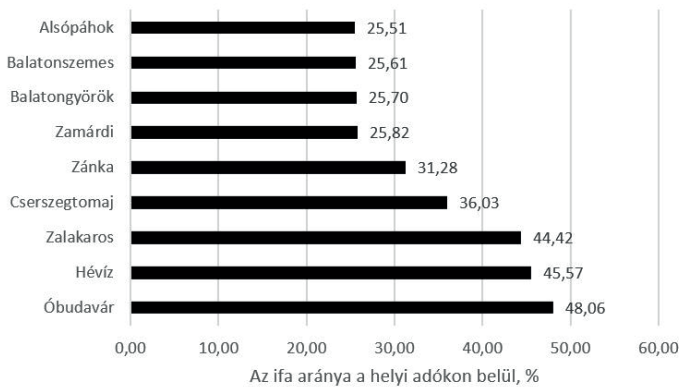
108 település esetén az ifa megoszlása 1% alatti, az alapadatok pedig arra is felhívják a figyelmet, hogy ebből a 108 településből 83 esetben egyáltalán nincs idegenforgalmi adó bevétel, mert az önkormányzat nem vetett ki idegenforgalmi adót a településen. Ennek több oka is lehet:

A talán legfontosabb, hogy a települési önkormányzat nem akarja ezzel az adóval terhelni a lakosságot. Ilyen település például Sárbogárd, amely kizárólag a helyi iparüzési adóveti ki (FEOL.HU).

A másik ok, hogy a szállásadók többsége az idegenforgalmi adót továbbterheli a turistákra. Ezért egy olyan település, ahol kevesebb a vendégforgalom és a vendégéjszakák száma, a kivetett idegenforgalmi adó – különösen, ha annak magasabb a mértéke az átlagosnál – a turisták egy részét elveszítheti.

A 2. táblázatban látható az is, hogy 9 település a helyi adónak legalább a negyedét az idegenforgalmi adóból szedi be. Ezen települések idegenforgalmi adó bevételének nagysága eléri a többi, 170 település idegenforgalmi adó bevételének 75%-át, az összes idegenforgalmi adónak pedig a 43%-át teszi ki. Ebből következően, ezen települések esetén az idegenforgalmi adó megszüntetése jelentős

4. ábra: A 25%-nál magasabb idegenforgalmi adó aránnyal rendelkező települések a Balaton Régióban, 2015.

Forrás: www.teir.hu alapján a szerzők saját számítása

bevétel kiesést okozna. A 4. ábrán a 25%-nál magasabb idegenforgalmi adó aránnyal rendelkező települések kerültek bemutatásra.

Ebben a települélistában nem feltétlenül a TOP 10 ifa befizető szerepelnek. A 4. táblázatban látszik, hogy 5 település tekintetében – eltérő sorrendben – közös a két lista:

4. táblázat: A legtöbb idegenforgalmi adót beszedő és a helyi adókon belül a legnagyobb ifa aránnyal rendelkező települések sorrendje, a Balaton Régióban, 2015.

Sorrend	A legtöbb idegenforgalmi adót beszedő települési önkormányzat listája	A helyi adókon belül a legnagyobb ifa aránnyal rendelkező települések listája
1.	Hévíz	Óbudavár
2.	Siófok	Hévíz
3.	Balatonfüred	Zalakáros
4.	Zalakáros	Cserszegtomaj
5.	Zamárdi	Zánka
6.	Balatonlelle	Zamárdi
7.	Cserszegtomaj	Balatongyörök
8.	Keszthely	Balatonszemes
9.	Balatonszemes	Alsópáhok
10.	Balatonföldvár	Paloznak1

Forrás: www.teir.hu alapján a szerzők saját számítása

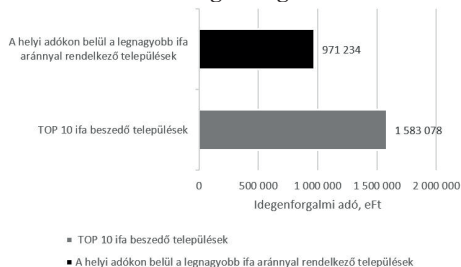
A két lista eltérése miatt jelentős különbség van a települések által beszedett összes idegenforgalmi adó tekintetében, ugyanis a legnagyobb ifa arányú települések által beszedett idegenforgalmi adó volumen csak 61%-át teszi ki a TOP10 ifa befizető települések idegenforgalmi adó összértékének (5. ábra).

Érdemes megvizsgálni, hogy azok a települések, amelyeknél kiemelkedő fontosságú az idegenforgalmi adó szerepe a helyi adók rendszerében, még milyen helyi adókat vetnek ki és mekkora a kivetett ifa mértéke. Az ifa mértékét Óbudavár kivételével mindegyik település magasan tartja (5. táblázat).

A települések helyi adórendszere esetén megállapítható, hogy az ifa mértékét Óbudavár kivételével mindegyik település magasan tartja. Az idegenforgalmi adót hat település a helyi adó törvény bevezetését (1991) követően, két éven belül kivetette, de látjuk, hogy van olyan település, amely csak 2013 óta szedi be ezt az adóment (Óbudavár). A magánszemélyek kommunális adóját és a telekadót 4 településen nem vetik ki az önkormányzatok a települési adó pedig csak egy önkormányzat helyi adó rendszerében található meg.

Az idegenforgalmi adóhoz kapcsolódó adatok értelmezése során azonban óvatossággal kell eljárni, ugyanis becslések szerint a láthatatlan vendégéjszakák aránya csaknem 25%, ami azt is jelenti egyúttal, hogy ezen vendégéjszakák után idegenforgalmi adó sem kerül bevallásra (WWW.

5. ábra: A TOP10 ifa befizető és a helyi adókon belül a legnagyobb ifa aránnyal rendelkező települések által beszedett idegenforgalmi adó volumene (eFt), 2015.

Forrás: www.teir.hu alapján a szerzők saját számítása

5. táblázat: A TOP 10 településen bevezetett helyi adók típusai, az ifa bevezetésének éve és mértéke 2018-ban

Település	Bevezetett helyi adók	Ifa bevezetésének éve	Ifa mértéke 2018 (Ft)
Óbudavár	Építményadó, Idegenforgalmi adó Magánszemély kommunális adója Telekadó	2013.	330
Hévíz	Építményadó, Helyi iparúzési adó (állandó jelleg) Helyi iparúzési adó (ideiglenes jelleg) Idegenforgalmi adó	1991.	500
Zalakaros	Építményadó, Helyi iparúzés adó (ideiglenes jelleg), Helyi iparúzési adó (állandó jelleg) Idegenforgalmi adó Magánszemély kommunális adója	2001.	450
Cserszegtomaj	Építményadó, Helyi iparúzési adó (állandó jelleg) Helyi iparúzési adó (ideiglenes jelleg) Idegenforgalmi adó, Telekadó	1991.	400
Zánka	Építményadó, Helyi iparúzési adó (állandó jelleg) Helyi iparúzési adó (ideiglenes jelleg) Idegenforgalmi adó, Magánszemély kommunális adója	1992.	400
Zamárdi	Építményadó, Helyi iparúzési adó (állandó jelleg) Idegenforgalmi adó Telekadó	1991.	500
Balatonyörök	Építményadó, Helyi iparúzési adó (állandó jelleg) Helyi iparúzési adó (ideiglenes jelleg) Idegenforgalmi adó, Telekadó, Települési adó	1991.	400
Balatonszemes	Építményadó Helyi iparúzési adó (állandó jelleg) Helyi iparúzési adó (ideiglenes jelleg) Idegenforgalmi adó Magánszemély kommunális adója Telekadó	2001.	450
Alsópáhok	Építményadó Helyi iparúzési adó (állandó jelleg) Helyi iparúzési adó (ideiglenes jelleg) Idegenforgalmi adó Magánszemély kommunális adója	1992.	380

Magyar Államkincstár, 2018. alapján a szerzők saját szerkesztése

TURIZMUS.COM). A nem bevallott idegenforgalmi adó után pedig differenciált támogatás sem igényelhető, tehát az idegen forgalmi adó ezen része tulajdonképpen „duplán” kieső önkormányzati bevételnek számít. A kieső bevétel részt az önkormányzatok más módon kénytelen beszedni, pl. egy korábban még ingyenes szolgáltatás fizetősé válik, vagy egy újabb települési adó kerül bevezetésre. Az adó kiesének a nem megfelelő ellenőrzési rendszer az oka, ami alapján feltételezhetjük, hogy ennek a rendszernek valóban drága a fenntartása.

Az idegenforgalmi adóval kapcsolatban azért azt nem szabad elfelejtenünk, hogy a szálláshelyek mellett a turisták érintettek a leginkább az adó megfizetése révén. A Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Karán 2017-ben készült egy kérdőíves felmérés (n=600) az EFOP-3.6.2-16-2017-00017 azonosítójú „Fenntartható, intelligens és befogadó regionális és városi modellek”

című projekt keretében. A kérdőív célja a Balatont turisztikai céllal felkeresők jellemzőinek feltárása volt, amely keretében a kérdőív kitöltésében résztvevők az idegenforgalmi adóval kapcsolatosan feltett, alábbi három kérdésre is válaszolhattak:

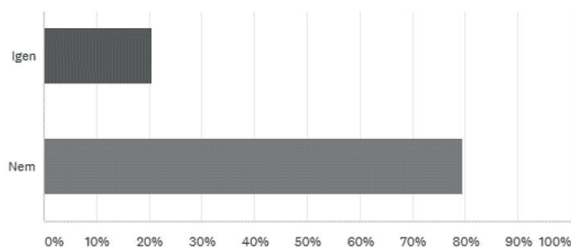
Belföldi utazásai során befolyásolja-e választását az idegenforgalmi adó (IFA) mértéke? (n=597)

Amennyiben igen, mekkora az Ön által elfogadhatónak tartott idegenforgalmi adó mértéke belföldi utazás esetén? (n=217)

Tudja-e, hogy mi történik az Ön által befizetett idegenforgalmi adóval? (n=592)

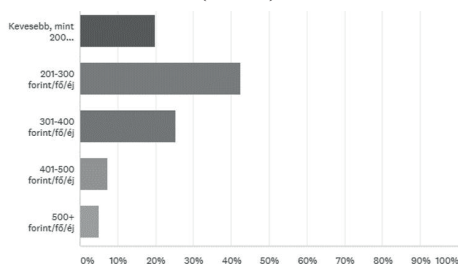
A válaszadók többsége utazásai során nem tartja fontos tényezőnek az idegenforgalmi adó nagyságát. Valószínűleg azt az ár részének tekintik és belekalkulálják az utazás költségeibe (6. ábra).

6. ábra: Az idegenforgalmi adó befolyásoló szerepe az utazások tervezésekor (n=597)

Forrás: A Balatont turisztikai céllal felkeresők jellemzőinek feltárása kérdőív eredményei alapján a szerzők saját szerkesztése

7. ábra: Az idegenforgalmi adó, a turisták által elfogadhatónak tartott legmagasabb összege (n=217)

Forrás: A Balatont turisztikai céllal felkeresők jellemzőinek feltárása kérdőív eredményei alapján a szerzők saját szerkesztése

A válaszadók 21%-át befolyásolja utazásuk megtervezésekor az idegenforgalmi adó mértéke. A legtöbben, a maximum 300 Ft idegenforgalmi adó mértéket tartják elfogadhatónak vendégéjszakánként, amely felsőhatárt az 5. táblázatban kiemelt települések mind átlélik. A megkérdezettek 12%-a azonban, még a 400 Ft/éj feletti összeget is kifizethetőnek ítéli (7. ábra).

A kérdés csak az, hogy a megkérdezettek ezen véleménye befolyásolja-e az utazás tervezését annyira, hogy az idegenforgalmi adó mértéke miatt más helyszínt választanak a pihenéshez. Az idegenforgalmi adó felhasználásával kapcsolatban, kevés információkkal rendelkeznek a válaszadók. A harmadik kérdésre a megkérdezettek 74%-a (436 fő) válaszolta azt, hogy nem tudja, hogy mi történik az idegenforgalmi adóval, a befizetést követően. Ebből az arányból még nem következik az, hogy a válaszadók maradék 26%-a pontosan tisztában van az idegenforgalmi adó „újtáival” illetve annak visszafogatásával. Emiatt az idegenforgalmi adó felhasználásának ismeretét kutatásunk következő időszakában szeretnénk feltérképezni.

Összefoglalás

Az idegenforgalmi adó megszüntetése **egyértelmű forráskiesést jelentene** a települések számára, amely kiesés még nagyobb mértékű abban a tekintetben, hogy az állam differenciált kiegészítés formájában támogatja a turizmus ágazatot. Az tény, hogy nagyon sok – a Balaton Régió esetén 83 – település nem vet ki idegenforgalmi adót, tehát ezen települések esetén az idegenforgalmi adó kivezetése az önkormányzat költségvetését nem befolyásolja. Azok a települések, ahol az idegenforgalmi adó mértéke viszonylag magas és az idegenforgalmi adó nagy (20-25%-nál nagyobb) arányt képvisel a helyi adók rendszerében, nagy bevételtől esnének el. (Ez akkor is nagy veszteséget jelent, ha az idegenforgalmi adó egy része „rejtve” marad, és nem folyik be az önkormányzathoz.) **A kieső bevétel tömeget más útmódon, de pótolniuk kell:** településadó bevezetésével vagy egy korábban ingyenes szolgáltatás fizetősé tételével (pl. szemétszállítás díja) stb.

Az idegenforgalmi adó nagysága úgy tűnik, hogy befolyásoló szereppel is rendelkezik az utazások tervezésénél, így az adó kivezetése a turisták egy rétegénél „szabadabb” tervezést

vonna maga után. A kérdőíves felmérés eredményei viszont arra is rámutattak, hogy **a turisták több mint háromnegyedét nem befolyásolja utazásaiban az ifa nagysága.** Figyelembe véve azt, hogy a települések a differenciált támogatást, településük társadalmi-gazdasági fejlesztésébe forgatja be, amely a legtöbb esetben a turisztikai attrakciók fejlesztését is magában foglalja. Mindez végső soron a vendégszám és vendégéjszakák növekedéséhez vezethet.

Az, hogy állami szinten mekkora költséget jelent az idegenforgalmi adó beszedése, sajnos vizsgálni nem tudjuk. A települések esetében halmozott bevétel kiesést jelent, még akkor is, ha az ifa egy része nem folyik be az önkormányzatokhoz, tehát számukra fontos ennek az adónemnek a megmaradása a helyi adók rendszerében. A turisták szempontjából a vizsgálati eredmények azt mutatják, hogy többségük utazási szokásait nem befolyásolja az ifa.

A kutatási eredmények további kérdéseket vetnek fel, amelyekre a szerzők a korábban említett kérdőíves vizsgálat eredményeinek további feldolgozásával keresik a választ.

M. BARNÁ KATALIN¹ – ROCHLITZNÉ SAJBEN ÁGNES² – MOLNÁR TAMÁS³

Irodalomjegyzék

- Herich György: Adótan. Penta Unió (2018)
M. Barna Katalin – Papp Zsófia : Az idegenforgalmi adó volumenének és felhasználásának területi különbségei, 2000–2013 = Területi Statisztika 57 (2017) (2. sz) 224–243 DOI: 10.15196/TS570206

Törvények, rendeletek, beszámolók

Helyi adók: idegenforgalmi adó 2018: <https://www.jogszabalykereso.hu/cikkek/2015/06/10/helyi-adok-idegenforgalmi-ado-fogalma-bevallasa-merteke>

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL: Helyzetkép a turizmus, vendéglátás ágazatról, 2017

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL: Turizmus-szatellitszámlák, 2014-2015

1990 évi C. törvény a helyi adókról: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99000100.TV>

Magyar Turisztikai Ügynökség: Turizmus Magyarországon, Helyzetelemzés (2017)

Internetes források

feol.hu: <https://www.feol.hu/gazdasag/helyi-gazdasag/fejer-megye-adozas-iparuzesi-ado-foldado-korkep-2095277/>

Központi Statisztikai Hivatal (KSH) Tájékoztatósi Adatbázis

www.ksh.hu/1 http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_oga002.html

www.ksh.hu/2 http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_oga018.html

www.ksh.hu/3 http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_oge001.html

Magyar Államkincstár (2018): <https://hakka.allamkincstar.gov.hu/>

Piacesprofit.hu : https://piacesprofit.hu/kkv_cegblog/piac/megsem-bantjak-az-idegenforgalmi-adot/

Portfolio.hu: <https://www.portfolio.hu/gazdasag/adozas/eltorolnek-az-idegenforgalmi-adot.296692.html>

Teir.hu: https://www.teir.hu/rqdist/main?rq_app=tdm_nd&rq_proc=main

TURIZMUS.COM: <https://turizmus.com/szabalyozas-oroszagmarketing/a-telepulesek-fele-nem-ellenorzi-az-idegenforgalmi-adot-bevallokat-1138968>

A szerzők és elérhetőségük

⁽¹⁾ egyetemi docens, Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Gazdálkodási Intézet, Számvitel és Controlling Intézeti Tanszék; e-mail: barna.katalin@gtk.uni-pannon.hu

⁽²⁾ mesteroktató, Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Gazdálkodási Intézet, Számvitel és Controlling Intézeti Tanszék; e-mail: sajben.agnes@gtk.uni-pannon.hu

⁽³⁾ egyetemi tanár, Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Gazdálkodási Intézet, Vállalatgazdaságtan Intézeti Tanszék; e-mail: molnar.tamas@gtk.uni-pannon.hu

Köszönetnyilvánítás

Jelen publikáció/kutatás az Európai Unió, Magyarország és az Európai Szociális Alap társfinanszírozása által biztosított forrásból az EFOP-3.6.2-16-2017-00017 azonosítójú „Fenntartható, intelligens és befogadó regionális és városi modellek” című projekt keretében jött létre.

Jegyzetek

1. Paloznak esetén az ifa aránya nem éri el a 25%-ot az összes helyi adón belül (24%), ezért nem került korábban említésre. A település, a 4. táblázatba csak az egységes szemléltetés érdekében került be.

